

ÅRSBERETNING 2010

2010 blev året, hvor der igen blev sat publikumsrekord, hvad der vidner om stor aktivitet. 2010 blev samtidig året, hvor projektet for Hals Skanse blev fremvist for offentligheden, og hvor projektet blev startet op. Disse to ting sat sammen har betydet ekstraordinært stort pres på museumsinspektør Henrik Gjøde Nielsen, et pres der ikke er blevet mindre af store udskiftninger i museets personale. Derfor er der selvsagt også nogle ting, der ikke er nået, og andre, der ikke er blevet taget hul på; lad mig kort nævne Hals Kommunes Skolehistorie og Gandrup bogen til Kurt Bisgaard Andersens minde.

Projekt Hals Skanse

Vores storslåede projekt for Hals Skanse blev som nævnt fremvist for offentligheden i 2010. Årets særudstilling på Hals Museum var naturligt nok en fremvisning af projektet. Og i oktober blev planerne præsenteret på Utzon Centeret i Aalborg under titlen "Hals Skanse - optimering af Hals Skanse som museal attraktion". Ved receptionen i forbindelse med udstillingen, hvor der var taler af folketingsmedlem Orla Hav og museumsdirektør Lars Christian Nørbach, mødte ca. 70 personer op. Og vi håber, at rigtig mange fik set udstillingen.

Også pressen informeres om projektet, hvad der giver meget spalteplads i de lokale aviser. Ja, journalistik er en mærkelig størrelse. Da Henrik Gjøde Nielsen informerer om, at han gerne vil bruge 30 millioner kroner på at optimere og renovere Hals Skanse, er han lige pludselig så interessant, at han kan præsenteres under Nordjyske Stiftstidendes rubrik "Tæt på".

Til det videre arbejde med projektet er dels nedsat en arbejdsgruppe og dels en Skansekomité. Arbejdsgruppen består af Henrik Gjøde Nielsen, Niels Bork og Klem Thomsen fra Hals Museums kreds, herforuden af museumsdirektør Lars Christian Nørbach fra Nordjyllands Historiske Museum samt arkitekt Erik Iversen, der har udarbejdet projektbeskrivelsen sammen med Henrik Gjøde Nielsen. Skansekomitéen består af Orla Hav, der repræsenterer det politiske liv, Erik Ravn, der repræsenterer Aalborg Kommune, Lars Enevold Pedersen, der repræsenterer turismen, Marianne Rostgaard, der repræsenterer Aalborg Universitet, Peter Kvistgaard, der repræsenterer erhvervslivet, og Per Svensson, der repræsenterer Nordjyllands Historiske Museums bestyrelse. Som i sikkert bemærker en bred repræsentation, og en tung repræsentation. Det er denne komité, som tegner projektet udadtil, som underskriver de store ansøgninger, og som forhåbentlig er med til bane vejen for at der bliver kigget med positive øjne på vores ansøgninger. Arbejdsgruppen og komitéen har indledt deres arbejde. Det kan nævnes, at parterne er enige om at satse på at skaffe alle midlerne til skanseprojektet fra én fond. Det bør nok også nævnes, at det vil kræve meget arbejde for vores museumsinspektør at lave selve ansøgningen, en opgave som kommer til at hænge på ham.

Et supplement til skanseprojektet er en sceneestrade, som tænkes placeret nord for skanseanlægget i Hals. Det er vigtigt for Museumsforeningen, og for Hals Museum, ikke at lukke af for de nuværende kulturelle aktiviteter i skansegården, og derfor er projektet med sceneestraden af afgørende betydning, og en forudsætning for at det store skanseprojekt kan løbes i gang. Sceneestraden er dog ikke kun tænkt anvendt til de nuværende aktiviteter. Vi ser den som Hals bys sceneestrade, og det er vores forventninger, at vi med den giver plads til nye kulturelle aktiviteter i byen. Det er vores plan, at der vil blive en bred brug af sceneestraden, og også udenbys privatpersoner og foreninger vil være velkomne til at anvende den. Sceneestraden skal være en højborg for kulturelle aktiviteter i Hals, og den skal give udvidet kulturel aktivitet i byen.

Hanne Mortensens arv, og Aalborg Byråds fordeling af denne, tilkommer det ikke på nogen måde Museumsforeningen at gøre sig til dommer over. Vi kan kun konstatere, at Aalborg Byråd af arven har afsat 1,4 million til sceneestraden i Hals. Herved mangler 200.000 kr. for at sceneestraden kan realiseres, og Museumsforeningen forsøger nu at skaffe disse penge. Vi håber, det lykkes. Etablering af sceneestraden vil betyde positive signaler for hele skanseprojektet, som herved reelt vil være skudt i gang.

Året der gik

I 2009 startede et nyt initiativ, en turné rundt i den gamle Hals Kommune under temaet "Hals Museums arbejdsmark", hvor vi besøgte Ulsted og Gandrup. I 2010 fortsatte turnéen og vi besøgte Holtet i marts, Vester Hassing i august og Øster Hassing i oktober. Arrangementerne har været en stor succes, med ca. 100 besøgende i Holtet, ca. 80 i Vester Hassing og ca. 100 i Øster Hassing. Det primære formål med arrangementerne har været at få nye medlemmer, og dette formål er lykkedes til fulde. Men arrangementet har også haft til formål at møde vores medlemmer, at formidle nogle gode historier, at sælge nogle lokalhistoriske bøger, og at gøre opmærksom på en aktiv museumsforening med et godt produkt. Disse formål må også siges at være opfyldt. Initiativet fortsætter de næstkommende år, måske med lidt nedsat hastighed i 2011. Lad mig i den forbindelse nævne, at besøget i Holtet blev starten på et initiativ til en lokalhistorisk studiegruppe i byen; et initiativ vi fuldt ud støtter.

Foruden de tre allerede nævnte foredrag - de tre arrangementer i forbindelse med vores turné inkluderede jo alle et lokalhistorisk foredrag med fokus på den besøgte by, alle ved Henrik Gjøde Nielsen - har der været afholdt et enkelt foredrag på Hals Bibliotek, med Hals Bibliotek, Hals Museum og Museumsforeningen for Hals Museum som arrangører. Henrik Gjøde Nielsen talte over emnet "Hals - dengang og nu", et foredrag hvortil der var 32 tilhørere. Generelt er vores foredrag velbesøgte.

For femte år i træk blev afholdt Historisk Bogmesse på Aalborg Historiske Museum, hvor der blev præsenteret nordjysk litteratur med en historisk vinkel. Deltagerne var museerne bag Nordjyllands Historiske Museum, herunder Hals Museum, en stribe historiske foreninger, herunder Museumsforeningen for Hals Museum, andre formidlere af bøger og diverse forfattere. Gennem alle årene har Henrik Gjøde Nielsen været primus motor i arrangementet. Desværre har vi set besøgstallet dale

de senere år, og det er synd, for der er mange gode bogkøb af gøre ved dette arrangement.

Mølledagen i Ulsted blev i 2010 afholdt for fjortende gang siden opstarten i 1996. Arrangementet lignede sig selv; det meste som det plejer, blandet med lidt nyt. Traditionen tro indledtes med gudstjeneste, ved sognepræst Lisbeth Bukh, Ulsted Kirke. Herefter var der velkomst ved Ulsted Borgerforenings formand Sigurd Madsen, efterfulgt af orientering om Ulsted Mølle og Ulsted Møllelaug ved museumsinspektør Henrik Gjøde Nielsen. Der var optræden af Det Flyvende Kuffertcirkus med gøgl og artisteri. Det var kunstudstilling i Møllen ved Anna Malou og Birgit Krogsgaard. Ulsted Borgerforening solgte kaffe og andet godt til ganen. Hals Museum solgte kunstmalerier til fordel for Ulsted Mølle. Aalborg Biblioteker stillede deres bogbus op, i dagens anledning fyldt med bøger om nye og gamle møller og med lokalhistorisk litteratur. Og det vigtigste af alt; Ulsted Møllelaug satte vingerne i gang og kørte med møllen. Arrangørerne af mølledagen var Ulsted Møllelaug, Ulsted Borgerforening, Ulsted Menighedsråd, Sparekassen Vendsyssel Ulsted, Aalborg Biblioteker, Hals Museum og Museumsforeningen for Hals Museum. Omkring 300 besøgte Ulsted Mølle denne dag.

Ulsted Mølle har hen over året været base for flere aktiviteter. Således har det flittige møllelaug arbejdet i og ved møllen hver anden onsdag aften i perioden fra 14. juli til 6. oktober. Det har været til gavn for møllen, og da der i samme periode har været åbent for publikum forhåbentlig også for de besøgende. Ved juletid blev møllen pyntet op med lys, og den første søndag i december blev publikum igen inviteret indenfor. Her kunne de omkring 50 besøgende fornøje sig med pynt og gode sager for syn, hørelse og smagsløg. Ulsted Møllelaug har siden dets stiftelse i 2006 arbejdet hårdt og flittigt med møllen. Med dens løbende vedligeholdelse, der er forudsætningen for at vingerne kan køre, med forbedringer og med at tage imod gæster. Herfra skal lyde en stor tak til Ulsted Møllelaugs medlemmer for deres store arbejdsindsats.

Det bør endvidere nævnes, at Ulsted Møllelaug har fået en donation på 32.000 kr. fra Ulsted Sparekasses Fond. Pengene er primært brugt til et arbejdsskur ved møllen, et redskabsrum til opbevaring af forskelligt grej.

Det publikumsmæssige største arrangement var igen i 2010 Hals Skansemarked og Sortkrudtfestival, som blev afholdt for sjette år i træk. Det var arrangeret af Hals Museum i samarbejde med Nordjyske Sortkrudtsskytter, Hals Erhvervsforening, Lions Club Hals, Hals Lions Club Sophie Hedvig, Honninghytten Vejby, Nicolaus Jensen, Gl. Melgaard, Workshop House, Marskandiseren, Smykkeværkstedet, Hals Turistforening og Museumsforeningen for Hals Museum. Arrangørkredsen var udvidet betragteligt i forhold til forrige år, og det var aktivitetsniveauet også. Sædvanen tro gennemlød Hals Skanse dagen igennem af salutering, ved afskydninger af håndvåben af forskellig art og kanoner af forskellig kaliber. Og sædvanen tro udførte Nordjyske Sortkrudtsskytter bevæbnet røveri i Tøjhuset. Der var mulighed for at skyde med armbrøster, for både store og små, samt øksekast for de store. Drengene og pigerne kunne støbe tinsoldater og kugler. Det hele blev flankeret af de ekstra mange boder ved arrangørerne, hvor der bl.a. var mulighed for at købe glaskunst, smedjærnsprodukter, smykker, kunst, og andre ting og sager, ligesom der

var mulighed for at få både tørsten og sulten stillet. Der var gratis adgang til Hals Museum hele dagen. Det skønnes at ca. 2.000 besøgte Hals Skanse på denne dag.

De til nu seks 6 arrangementer i rækken har haft i alt et samlet besøgstal på ca. 10.000. Det er da flot. Og Hals Skansemarked og Sortkrudtfestival er et arrangement, vi tror kan udvikle sig endnu mere. Derfor har museumsforeningen også forsøgt at skaffe penge til markedsboder, en slags telte som man kender dem fra 1700- og 1800-tallets markeder, i stedet for den "Haralds Nyborg model" vi hidtil har benyttet os af, dvs. billige pavilloner som vi tidligere har set krølle sammen i kraftigt blæsevejr. Det er med stort glæde, at jeg kan meddele, at Hals Sparekasse har bevilget 5.000 kr., Spar Nord Fonden 10.000 kr. og Ulsted Sparekasses Fond 10.000 kr. til markedsboder. Jeg vil sige tak for den støtte, de lokale pengeinstitutter har ydet os, en støtte som forhåbentligt kan gavne et rigtigt godt arrangement. Museumsforeningen har flere udestående ansøgninger, som vi også håber giver et positivt resultat.

Af udgivelser er der i 2010 udkommet et årsskrift, som er udsendt til foreningens medlemmer. Desuden er Hals Kalenderen, som udgives i et samarbejde med 10. klasserne ved Hals Skole, udkommet for 17. år i træk, gennem samtlige år med tekst og billedredaktion af Henrik Gjøde Nielsen, dette år med titlen "Gamle dage i gamle Hals Kommune". Desværre er Ting og Tider ikke udkommet i en længere periode på grund af ekstraordinær stor travlhed.

For andet år i træk har museumsinspektør Henrik Gjøde Nielsen beskæftiget sig med gadeteater. Hals Museum har nemlig i samarbejde med VisitAalborg og Det Hem'lige Teater stået bag en række historiske vandreture i Hals By, dvs. et stykke teater om Hals' fortid. Henrik Gjøde Nielsen har i 2010 - med udgangspunkt i bl.a. dagbogen for modstandsbevægelsen i Hals for dagene 5.-17. maj 1945 - skrevet manuskriptet til "13 dage i maj", et tilbageblik i hvad der skete i Hals ved krigens afslutning i maj 1945. Hvad der skete i Hals i dagene fra den 5. maj 1945 er der stor uenighed om, men at "13 dage i maj" var et stykke godt teater er der til gengæld stor enighed om.

Jeg har i flere beretninger forsøgt at få publikum til at bruge Hals Museums Lokalhistoriske Arkiv, et arkiv som ikke har det største besøgstal. Men ikke desto mindre et arkiv, der indeholder en guldgrube af information, fra protokoller til erindringer, fra skudsmålhbøger til store slægtsoptegnelser, og en stor stribe meget spændende fotos af ældre dato. Alt sammen oplysninger fra vores dækningsområde, hvoraf ikke ret meget kan findes andre steder. Indtil nu har min agitation gået på at få folk til at bruge arkivet. Men vores turné rundt i den gamle Hals Kommune har gjort mig klogere. Jeg vil nu agitere for, at endnu mere, herunder de gamle historier, afleveres til arkivet. Hvis vores museumsleder på den næste rundtur til din by skal fortælle den gode historie, netop du sidder og venter på, kræver det, at nogen nedskriver eller indtaler historien. Hvordan skal Henrik Gjøde Nielsen ellers kende til den? Mit budskab er, at de historier, som kun du kender til, er det kun dig, der kan fortælle. Først når du har skrevet historien ned, er der andre, der kan fortælle den videre.

Hals Museum har i 2010 haft åbent i påsken, i sommerperioden fra 1. maj til 31. august, i efterårsferien, samt to dage i november. Da sommerudstillingen blev åbnet

var det, som tidligere nævnt, med en særudstilling om Projekt Hals Skanse, der fortalte om det storstilede renoverings- og udviklingsprojekt for skansen.

Der har hen over 2010 været en del særarrangementer i og ved Hals By og på Hals Skanse og Museum, og fællesnævneren for alle disse særarrangementerne har været, at der var gratis adgang til museet. Lad mig nævne dem. I påsken havde Hals Museum traditionen tro en særudstilling ved navn "Kunst til påske". På udstillingen blev vist fotografier af Niels Fabæk fra Bruno Kjærs projekt "De lyttende", de blå mænd der i 2007 bl.a. gæstede voldgraven ved Hals Skanse. I samme anledning blev udgivet bogen "de lyttende", med fotografier af Niels Fabæk, og med digte af Henrik Gjøde Nielsen. I maj deltog Hals Museum i den internationale museumsdag. I juli var der specielle aktiviteter i Hals i forbindelse med Tall Ships Race. I forbindelse med Kulturarvsdage 2010 i september var der to arrangementer. Dels løvfaldstur på Hjørnet af Land, hvor naturvejleder Tommy Jensen fra Nordjyllands Historiske Museum under titlen "Krigens spor og natur" guidede publikum rundt i det naturskønne område. Og dels rundvisning på Hals Skanse, hvor Henrik Gjøde Nielsen under titlen "Fra renæssance over Englandskrigene til 2. Verdenskrig" fortalte om skansens spændende historie. I efterårsferien afholdtes traditionen tro bogudsalg med faldende priser hen over ugen. Det var også i efterårsferien, at Hals Fiskeriforenings gamle fane igen kunne præsenteres for publikum, efter en længerevarende konservering og renovering på Bevaringscenter Nordjylland. Den første søndag i november fejrede vi Allehelgen på Hals Museum, hvor publikum kunne besøge Hals Museum om aftenen og natten. Nat på Hals Museum plejer at være i maj, men tro mig, det er noget mørkere om aftenen i november end i maj. Der var sat lys, bål og fakler i mørket, så gæsterne kunne finde ind på museet. Indenfor blev budt på ægte spøgelseshistorier fra Hals og nærmeste omegn, gratis udskæring af græskarmænd, slik og gys. Årets sidste arrangement på Hals Museum var også et af de traditionelle arrangementer. I slutningen af november blev i samarbejde med Lions Club Hals, Lions Club Sophie Hedvig og Museumsforeningen for Hals Museum afholdt julemarked på Hals Museum.

Hjemmesiden www.halsmuseum.dk slutter året med et besøgstal på 10.363. De sidste to år har hjemmesiden gennemsnitlig været besøgt 28 gange om dage. Besøgstallet er højest i sommerferieperioden, men egentlig er spredningen hen over året ikke speciel stor, nemlig fra 25 til 31 daglige besøg. Så nogen bruger hjemmesiden til at finde information på, og det vil jeg også opfordre vores medlemmer til at gøre.

Hals Museum slutter året med et besøgstal på 11.394. Det er besøgsrekord, og hvilken rekord. For første gang nogensinde har Hals Museum passeret de 10.000 besøgende. Besøgstallet er en stigning på 45% i forhold til 2009. Besøgstallet er en stigning på 23% i forhold til 2008, året hvor vi forrige gang satte besøgsrekord. Der kommer ingen besøgsrekord i 2011, men det betyder, at ikke vi færdige med besøgsrekorder.

Året der kommer

Jeg plejer på generalforsamlingen kort at nævne det nye års arrangementer, og det vil jeg også gøre i år. I 2011 er der Mølledag ved Ulsted Mølle søndag den 5. juni, og Hals Skansemarked og Sortkrudtsfestival lørdag den 6. august. Der vil traditionen tro

blive en kunstudstilling til påske, et bogudsalg i efterårsferien, og et julemarked i slutningen af november.

Hvad angår aktiviteterne i 2011 vil jeg først og fremmest opfordre til at følge med på museets og foreningens hjemmeside www.halsmuseum.dk. Desuden vil jeg opfordre til at konsultere det skrift, som udgives af Nordjyllands Historiske Museum, og som i burde have modtaget med årets første udsendelse. Og endelig, følg med i museets skrifter og i pressen. Jeg vil opfordre foreningens medlemmer til at besøge Hals Museum så ofte i har mulighed derfor. Og også gerne de øvrige museer under Nordjyllands Historiske Museum, hvortil i jo har gratis adgang, eller nedsat pris.

Afsluttende bemærkninger

Ligesom det øvrige samfund er også museumsverdenen i en brydningstid. Ligesom alle øvrige kommunale institutioner fattes også museumsverdenen penge. De små museer får sværere og sværere ved at klare sig. Der ses en dels fusioner i museumsverdenen, nogle ligner lykkelige ægteskaber, andre tvangsægteskaber. Heldigvis hører vores fusion til førstnævnte. Men der er ingen tvivl om, at vi vil se museer, eller museumsafdelinger, lukke de kommende år. Der er heller ingen tvivl om, at der vil blive stillet større krav til museernes bestyrelser de kommende år. Vi ser det i andre områder i samfundet. Og vi vil komme til at se, at bestyrelserne for museerne vil blive mere og mere professionelle. Men samtidig er der bag mange mindre museer i Danmark en stor folkelig opbakning. En opbakning, som man meget nødig skal miste. De kommende års vigtigste opgave vil blive, at få den folkelige opbakning og den professionelle styring til at fungere sammen, således at begge parter gør det, de hver især er gode til. Der er behov for begge parter.

I øvrigt er mit budskab, at Hals Museum ikke er et af de steder, der er i fare for en lukning. Alene det at Nordjyllands Historiske Museum synes det er værd at bruge tid på et skanseprojekt, bevidner Hals Skanses store værdi. I forbindelse med skanseprojektet er vi meget bevist om, ikke at ende som et Ertebølle Center. Og det gør vi ikke, fordi vi i modsætning til mange lukningstruede steder hviler på de fem søjler: indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling. Dels er vi allerede nu stærk på alle fem søjler, og dels vil både forskningen og formidlingen blive højnet med skanseprojektet. Hvad angår bevaringen kan jeg da lige nævne som en sidebemærkning, at Nordjyllands Historiske Museum - i samarbejde med Aalborg Stadsarkiv og Kunsten - er i færd med at bygge nye magasiner ved Vestbjerg.

Kulturministeren har sat gang i en museumsudredning, der skal føre til anbefalinger og forslag til en fremtidssikring af det danske museumslandskab. Udredningen skal foruden at inspirere museernes aktører danne grundlag for en eventuel revision af museumsloven. Museumsforeningen er medlem af Sammenslutningen af Museumsforeninger i Danmark, og netop denne sammenslutning deltager meget i den nuværende debat om museumslandskabet. Således indbød Sammenslutningen til en kursusdag om fremtidens museumslandskab, et kursus som Niels Bork, vores repræsentant i bestyrelsen for Nordjyllands Historiske Museum, deltog i. En sådan kursusdag er vores mulighed for at påvirke det igangsatte udredningsarbejde.

I hele 2010 har museets faste personale foruden museumsinspektør Henrik Gjøde Nielsen bestået af Jan Pedersen og Corna Christensen. Vi har sagt farvel til Peter

Klemmensen og Mogens Christensen, der begge er stoppet på arbejdsmarkedet. Vi har sagt goddag til Finn Spanggaard og René Christensen, sidstnævnte desværre ikke i en fastansættelse. Der skal fra min og bestyrelsens side lyde en stor tak til museets ansatte for deres arbejdsindsats i årets løb.

Medlemstallet ved udgangen af 2010 er på 337 medlemmer, fordelt på 1 æresmedlem, 28 livtidsmedlemmer, 15 erhvervsmedlemmer og 293 ordinære medlemmer. For andet år i træk en stigning i medlemstallet, efter fem år med fald. Stigningen i forhold til forrige år er på 8%, så vores turné rundt i den gamle Hals Kommune er vigtig i forhold til at højne medlemstallet.

Jeg vil slutte af med at sige tak til bestyrelsen for Nordjyllands Historiske Museum, til lederen af samme, Lars Nørbach, til Ulsted Møllelaugs medlemmer, til museumsinspektør Henrik Gjøde Nielsen, til de ansatte på museet, og til bestyrelsen, for et godt og konstruktivt samarbejde i det forløbne år. Og jeg vil udtrykke ønsket om et ligeså godt samarbejde med de samme parter i 2011.

Klem Thomsen
Formand